

Dit is een dubbele tentoonstelling: eerst zijn er honderd foto's van Duitsers die het ver- geschopt hebben, en er alzo niet meer zo fris uitzien; vervolgens zijn er nog een dertigtal foto's van blote heren. De foto's zijn gemaakt door Herlinde Koelbl, iemand die meer journaliste is dan kunstfotograaf. En als vrouw van middelbare leeftijd weet waarover het gaat in de Duitse welvaartstaat. Gesprek met een vrouw wier foto's u nog vaker op zaterdag in deze krant zult tegenkomen.

FOTO'S NA HET FEEST

DE fotografe Herlinde Koelbl werkt als korrespondent voor de *New York Times*, *Time Magazine* en *Stern*. Als er in Duitsland of Oostenrijk iets bezienswaardig gebeurt dan landt ze om dit te aanschouwen en haar films te laden met beelden. Dan stijgt ze weer op en vliegt naar de volgende bezienswaardigheid. Dat is een job, en als men dat voortreffelijk kan, is er ook voortreffelijk veel geld mee te verdienen. Maar, Herlinde Koelbl heeft zo'n vastberaden mondje en twee ogen die zich niet afwenden als je erin kijkt. Herlinde Koelbl is een professionele kijkster. Als ze een politiek bekijkt, dan ziet ze door z'n zwarte kostuum - ze zet hem in z'n ondergoed - en via z'n ogen kijkt ze ook nog in z'n hersenen. Ze door-ziet. En dat is vervelend voor veel politici. Maar het is eigenlijk ook hun eigen schuld.

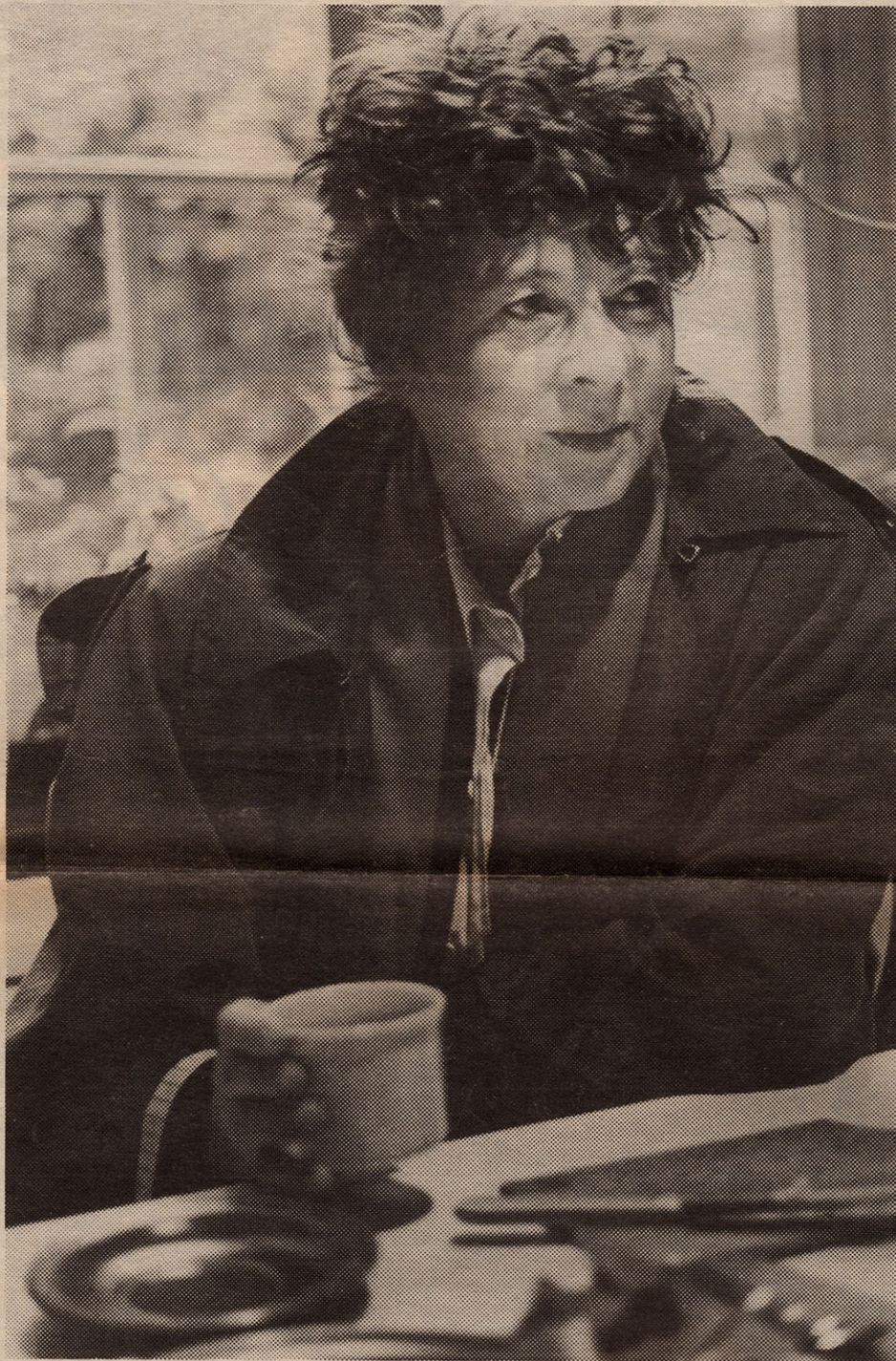
Bij perskonferenties, TV-toespraken of bij het uitstappen van vliegtuigen wapenen deze heren zich met een gepantserd masker. Ze hebben het getraind op video, ze weten hoe ze moeten kijken. Maar ze houden het niet vol. Na het vierde glas champagne begint het al. Op het moment dat de schouderbandjes en de maskers scheef zakken en op het moment dat zelfs Johan Sebastian Bach begint te jodelen dan komt het, dan komt het Koelbl-moment.

Journalist

Vroeger was Herlinde Koelbl huisvrouw. Ze voedde kinderen op, maar werd daar niet verslaafd aan. Ze heeft de ziel van de journalist: verwonderd, aandachtig, brutaal en onverzettelijk. (Let op het smalle mondje). Ze ervaart haar mannelijke collega's als 'professioneel'. Ze doen hun job en als het gedaan is denken ze er niet meer aan, voorbij is voorbij. Dat kan zij niet. Degenen die ze fotografeerde blijven bij haar rondspoken. Ze wil er meer van weten, ze wil ze - letterlijk en figuurlijk - in hun blootje.

Aanvankelijk schaarde ze zich bij de collega's die gespecialiseerd zijn in het fotograferen van de 'society'. Deze fotografen gaan naar feestjes, recepties enz. Ze fotograferen er de notabelen en hun gevolg. Ze laten de blote jurken zien, en de vele decoraties. De lezers van *Vogue* en andere chique tijdschriften kwijlen bij de aanblik en fantaseren een sprookjesachtige wereld van feesten, diamanten en rijk zijn.

Maar Herlinde Koelbl bléécéf op die feestjes rondhangen. Niet omdat ze het zo leuk vond maar gewoon omdat de mensen interessanter bleken later op de avond. De foto's waren zo interessant dat ze ook onbruikbaar werden voor de *New York Times* of *Time Magazine*. De foto's bewaarde Herlinde voor zichzelf. Jarenlang, met veel gevoel, Toen het stapeltje hoog genoeg was is ze eens met een uitgever gaan praten en met de

Herlinde KOELBL. (Foto Dirk BRAECKMAN)

inrichters van fototentoonstellingen. Zo komt het dat er nu een boek bestaat met als titel 'Feine Leute' waarvan er al vele tienduizenden exemplaren verkocht werden. Zo komt het ook dat er op verschillende plaatsen fototentoonstellingen lopen, waar de Duitse high-life tentoon gesteld wordt, met of tegen hun goesting, maar in ieder geval niet overdreven appetijtig. Zo'n tentoonstelling loopt er nu ook bij de v.z.w. XYZ *Fotografie* te Gent.

Dichtbij

Herlinde Koelbl heeft een kishnik: ze fotografeert ongegeneerd, van dichtbij, met een groothoeklens, een flash en met een ongevoelige film. Door die ongevoelige film en het gebruik van een zware flash maakt ze foto's die haarscherp zijn. Dat vindt ze nodig. Ze wil dat de kijker zelf kan zien: de diamanten, de decoraties, het soort vel, de rimpels, de pukkels, de dure stoffen, de baardharen, en inderdaad we herkennen op de foto's afdrucken van de hoge on-

derbroeken, we zien de adertjes in de ogen van de politiciers (het is een lastig vak), we zien de kreeftsla die maar niet genuttigd wordt omdat er al te veel gedronken werd en ook omdat honger of zin in iets lekkers er allang niet meer is.

Herlinde Koelbl fotografeert de lichaamsdelen, laat mensen bloot zien ook al zijn ze duur gekleed. Ze doet het genadeloos, cynisch haast, en het is onbegrijpelijk dat ze er in slaagt zo dichtbij te komen, en zo onopgemerkt te blijven niettegenstaande de zware apparatuur. De mensen die ze fotografeert hebben er blijkbaar op dit uur van de nacht of de morgen geen last van, dat men hun benen, en dan alleen hun benen fotografeert, of hun décolleté en dan alleen maar hun décolleté, ze zijn blind geworden.

Door het gebruik van de groothoeklens hebben de kijkers ook de indruk dat ze helemaal in het gebeuren zitten. De foto krijgt daardoor een grotere scherpte diepte, zelfs de dingen in de onmiddellijke voorgrond vlak bij de lens worden scherp, en ook

mensen die het voor het zeggen hebben, die feestjes aanrichten die meerdere miljoenen kosten, waar de afspraken gemaakt worden tussen de vooraanstaande politici en vooraanstaande industriëlen, de scheve feestjes die veel kosten maar ook veel opbrengen, opbrengen voor zichzelf en anderen die behoren tot het kleine ploegje van de mensen die er altijd weer bijhoren.

Mannen

Herlinde Koelbl weet wel iets over mannen, daar kan ze eerder over vertellen. Ze heeft bekeken en geraakt er maar niet op uitgekeken. Dat komt omdat mannen niet gewend zijn om bekeken te worden en voor de camera niet van die clichématige houdingen kennen die de meisjes al aangeleerd kregen toen ze nog in de kleuterschool zaten. Mannen kleden zich al te vaak in uniformen of het nu jacks zijn of militaire uniformen of jeans, hun kledij vormt volgens Herlinde Koelbl altijd een konstante en omdat die kledij niet zoveel verandert, is het verschil tussen de ene man en de andere niet zozeer de kledij of het algemene uitzicht, maar veeleer het gezicht, de houding, de ogen en de weinige dingen in beeld die typisch voor de ene man zijn. Mannen hebben weinig afleidingsmanoeuvres om zich te beschermen, een paar: een ernstige viriele blik bijvoorbeeld, het gezicht dat hoort bij de geanimeerde konversatie, maar we weten het, de fotografe let vooral op de zwakke momenten. Naast mannen zijn er die vrouwen die vaak het statussymbool zijn voor die mannen. De vrouwen moeten versierd worden, ze moeten zich kleden met vrees, met lage décolletés, met juwelen, met dure stoffen, met opvallende dingen. Ze zijn er op die feesten vaak om de man te sieren, hem te eren, te verleiden. Helaas zijn de vrouwen die het zover geschopt hebben, of van wie de man het al zover geschopt heeft, van een 'zekere leeftijd', de mode-ontwerpers zijn daar niet op voorbereid.

Hier moeten de zware middelen gebruikt worden. Een té grote boezem moet weg- of bijgewerkt worden, kwaaltjes als hét buikje, spataderen, puisten of andere ongemakken moeten verdoezeld worden. Alles is vals te kopen, vanaf de wenkbrauwen tot en met de heupen. De dames hebben vingers tekort om hun juwelen tentoon te stellen. Eentje liet zelfs een diamant implanten in de nagel van haar pink, anderen droegen ze om hun benen. Rijkdom moet perse zichtbaar zijn. Het is een middel om krediet te krijgen.

We kunnen de foto's niet beschrijven, omdat ze zo scherp zijn, boorbehol informatie, ze vertellen meer nog dan met woorden hoe het gesteld is met de mensen die niettegenstaande de zagezegde crisis of - laten we maar gerust stellen - dank zij de crisis weelde kennen die doet

denken aan de laatste dagen van het Romeinse Rijk. Toen de feestvierders moesten kotsen om weer te kunnen eten.

Porno

Veel critici beschouwen de foto's van de blote mannen van Herlinde Koelbl als pornografie. Inderdaad, we zien mannen met achtenswaardige erekties en ze stellen die zonder al te veel omhaal tentoon. Herlinde Koelbl heeft er weinig moeite mee. Ze vindt dat dit de ware aard van de heren is, dat ze zo moeten afgebeeld worden en dat naast de clichématige foto's van de zoetige verleidelijke dames ook foto's moeten komen van mannen die tonen dat de grote dingen van het leven gevaarlijk zijn, spannend. De sprookjes van destijds waren dat ook, maar men heeft ze afgezwakt, men heeft ze verkleinburgerlijkt om bruikbaar te zijn voor de grote consumptie, zo is het ook al te vaak bij de week erotische fotografie. Ik ervaar de blote-mannen-portretten van Herlinde Koelbl als porno, ze zijn er niet om mensen op te winden, het zijn getuigde mannenportretten, met humor zelfs, niet zozeer om te choqueren maar om te korrigeren. De foto's van de mannen gaan eigenlijk ook over vrouwen, en over de lichamen in het algemeen. Ze zijn iets te teatraal misschien en alweer met iets te nadrukkelijke symbolen, maar ongeschaafd nog en brutaal.

JOHAN DE VOS

XYZ-fotografie VZW Brabantdam 110, Gent, Herlinde Koelbl, elke woensdag, vrijdag en zaterdag, van 13 tot 18 uur, nog tot 28 maart. Het boek 'Feine Leute' kost 750 frank en het boek 'Männer' kost 850 frank. Elk boek bevat meer dan 100 mooi gedrukte foto's.

Nabeschouwing

We hebben met Herlinde Koelbl een ontbijtgesprek gehad. Ze heeft anderhalf uur gedaan over één toastje met kaas en drie kopjes thee. We hebben gepraat over mannen, over vrouwen, over wonen, over vliegen, over eenzaamheid, over politiek, over kranten, over het binnenste van mensen. En ik had twee vragen voor haar: ten eerste: zijn de Duitse politiciers niet korrupter dan anderen en een tweede vraag: Mevrouw moest u nu met dezelfde techniek ook met groothoek, ook met flash en ook van dichtbij een foto maken van een onschuldig tafereel, hier in de straat, zou deze foto dan niet veel dramatischer zijn dan hetgeen we gewoonweg met onze blote ogen waarnemen of met andere woorden, domineert de techniek hier het onderwerp niet.

Ik had die vragen gesteld in mijn keurigste Engels en daarna heeft mevrouw Herlinde Koelbl met de vermogende ogen van haar in de mijne gekeken, en na een tijd antwoordde ze, in een Engels dat veel keuriger was dan het mijne: 'Gent is toch een mooie stad.' Op dit moment was ik ervan overtuigd: dit is een verstandige vrouw.

FEINE LEUTE

*De Duitse Upper Class in
onbewaakte momenten, gefotografeerd door Herlinde Koelbl. Hun
namen doen er eigenlijk weinig toe, al is het soms leuk om zoals
hieronder (de grote reizende Neckermann)
en op onze 'Affiche'-pagina (Kohl) te weten wie hier precies
de pet en de pret uitbeeldt.*

